
ADVIES

**Ontwerp van besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van
de werkingsmodaliteiten van de Burgerraad
voor het klimaat, opgericht door artikel 1.5.2
van het Brussels Wetboek voor Lucht,
Klimaat en Energiebeheersing**

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	05-09-25
Advies aangenomen door de Raad voor het Leefmilieu op	30-09-25

Vooraf

Op 5 september 2025 heeft de Raad voor het Leefmilieu¹ (hierna "de Raad") van de regering een adviesaanvraag ontvangen over het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de werkingsmodaliteiten van de Burgerraad voor het klimaat (hierna "BRK"), opgericht door artikel 1.5.2 van het Brussels Wetboek voor Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (hierna "het besluit").

De BRK werd door de ordonnantie van 7 maart 2024 in het BWLKE in artikel 1.5.2 geïnstitutionaliseerd. Deze bepaling vertrouwt de regering de zorg toe om bepaalde elementen van de BRK te verduidelijken. Het doel van het onderhavige ontwerp van besluit is om een kader voor de werking van de BRK te creëren, dat beantwoordt aan de aspecten die in artikel 1.5.2 van het BWLKE worden genoemd, met name :

- de selectiemethode en het gebruikte algoritme ;
- de opdrachten en de werking van het Begeleidingscomité en de Raad ;
- de financieringsvoorwaarden van de Raad, met inbegrip van de onkostenvergoeding van de deelnemers.

De Raad heeft in 2022 al een advies over de BRK uitgebracht ([A-2022-028-RLBHG-NL](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Belang van de voorziening

De Raad, met uitzondering van de representatieve middenstandsorganisatie, juicht het permanente karakter van de BRK toe, die een institutionele innovatie op zich is en het Brussels Gewest tot pionier op dit gebied maakt. In tegenstelling tot de gerichte voorzieningen die elders worden waargenomen, versterkt het langetermijnkarakter de geloofwaardigheid ervan en laat het toe om doorlopende aanbevelingen te doen die bij het gewestelijke klimaatbeleid aansluiten. Deze stabiliteit is een belangrijke troef om ervoor te zorgen dat burgerparticipatie deel uitmaakt van een structurend en duurzaam proces.

Bovendien benadrukt de Raad, met uitzondering van de representatieve middenstandsorganisatie, de democratische bijdrage van een dergelijke benadering. Door burgers die door loting zijn gekozen rechtstreeks bij het denkproces en het formuleren van aanbevelingen te betrekken, helpt de BRK oplossingen te bieden voor een zekere vertrouwenscrisis die de "conventionele" democratische instellingen ervaren. De Raad, met uitzondering van de representatieve middenstandsorganisatie, meent dat het werk van de BRK de publieke besluitvorming dichterbij het maatschappelijk middenveld kan brengen, de diversiteit van de betrokken profielen kan verbreden en zo de legitimiteit van het klimaatbeleid, dat een vorm van collectieve steun vereist, kan versterken.

Tot slot merkt de Raad, met uitzondering van de representatieve middenstandsorganisatie, op dat de BRK veel media-aandacht krijgt, wat de sensibilisering van het grote publiek voor de

¹ Vanaf 01/10/2024 neemt de representatieve werkgeversorganisatie BECI, de Kamer van Koophandel te Brussel, niet meer deel aan de werkzaamheden van onze Raad. De inhoud van dit document verbindt bijgevolg enkel de personen of organisaties die deel uitmaken van de Raad.

klimaatkwesties ten goede komt. Deze zichtbaarheid vergroot niet alleen het collectieve begrip van de energie- en milieu-uitdagingen, maar stimuleert ook de interesse en betrokkenheid van de burgers in een gebied dat vaak als technisch wordt ervaren en ver van hun dagelijkse besommingen afstaat.

In het licht van deze verschillende factoren juicht de **Raad, met uitzondering van de representatieve middenstandsorganisatie**, dit ontwerp van besluit toe, dat tot doel heeft een kader voor de werking van de BRK te creëren en is hij van oordeel dat de verduidelijkingen met betrekking tot de selectiemethode, het budget en de werking in dit ontwerp van besluit noodzakelijk zijn en geloofwaardigheid verlenen aan een project dat gericht is op de lange termijn.

De representatieve middenstandsorganisatie neemt er akte van dat de Burgerraad voor het klimaat werd ingesteld en deelt verschillende beschouwingen die al eerder werden uitgedrukt. Niettemin wil **deze organisatie** uitdrukkelijk wijzen op het feit dat ze geen voorstander is van dit soort voorzieningen. In het licht van de vragen over de democratische representativiteit is zij immers van mening dat het versterken van de bestaande mechanismen voor sociaal overleg een passender antwoord is dan het creëren van nieuwe parallelle organen. Ze benadrukt dat de vermenigvuldiging van niet-institutionele voorzieningen het publieke debat dreigt te versnipperen, de verantwoordelijkheden dreigt aan te tasten en aanbevelingen dreigt te genereren die moeilijk op een samenhangend besluitvormingsproces kunnen worden aangesloten.

Tot slot is **deze organisatie** van mening dat de volgende minimumvoorwaarden absoluut noodzakelijk zijn voor elke voorziening van burgerparticipatie :

- Een selectiemethode die de representativiteit van de deelnemers waarborgt ;
- Een werkmethode die de betrokkenheid van iedereen en een kwalitatief hoogstaande beraadslaging bevordert ;
- Onafhankelijkheid en deskundigheid van de deelnemers ;
- Een strikte beheersing van de budgettaire impact, door het gebruik van de bestaande structuren te bevoorrechten.

Voor het overige verwijst **de representatieve middenstandsorganisatie** naar de beschouwingen in het advies dat Brupartners op 17 november 2022 heeft uitgebracht ([A-2022-077-BRUPARTNERS](#)).

1.2 Ongunstig advies van de Inspecteur van Financiën

De **Raad** is bezorgd over het ongunstige advies van de Inspecteur van Financiën (IF) betreffende dit ontwerp van besluit. In zijn uitvoerig advies komen immers een hele reeks belangrijke beschouwingen aan de orde die aanleiding geven tot bezorgdheid. Deze worden gedeeltelijk beantwoord in een nota aan de minister van Begroting, die ook in het kader van deze adviesaanvraag naar de **Raad** werd gestuurd. De **Raad** is echter van oordeel dat de antwoordelementen in deze nota niet alle nodige verduidelijkingen bieden en dat een aantal rechtvaardigingen zwak blijven.

Zo merkt de **Raad** op dat de aangekondigde kostenvermindering van bijna 40% voor de overheidsopdracht "organisatie, administratie en facilitering" op een wankel hypothese berust : hoewel in de nota aan de minister van Begroting op het bestaan van een kaderakkoord met perspective.brussels en een grotere concurrentie wordt gewezen, geeft deze onvoldoende garanties om te verzekeren dat deze mechanismen daadwerkelijk dergelijke besparingen mogelijk zullen maken. Het resultaat zal grotendeels afhangen van de toekomstige offertes, de door de dienstverleners

voorgestelde methodologieën en de kadering van de gelanceerde opdrachten (via de bestekken). Deze elementen zouden de budgettaire impact kunnen bevatten.

Daarnaast is de **Raad** van oordeel dat de kwestie van de bijkomende VTE voor het secretariaat nadere toelichting behoeft. In het antwoord wordt melding gemaakt van een interne oplossing via mobiliteit vanuit Leefmilieu Brussel, maar wordt niet ingegaan op de opportuniteitskosten die aan deze herbestemming zijn verbonden, noch op de correcte waardering van deze mobiliteit. Dit punt ligt des te gevoeliger omdat voor het Gewest een moratorium op nieuwe aanwervingen geldt: in een dergelijke context roept elke benadering bij de evaluatie van de personeelskosten of herbestemming van personeel ernstige vragen op.

Daarnaast wordt zonder duidelijke rechtvaardiging melding gemaakt van de vermindering van 50 % van de kosten voor de loting vanaf 2026, wat de samenhang van het voorgestelde begrotingstraject verzwakt.

Rekening houdend met de huidige begrotingssituatie van het Gewest en de inspanningen die de regering van de openbare besturen en instellingen vraagt om hun uitgaven te verminderen, beveelt de **Raad** aan dat het Bestuur bijkomende onderbouwde en gedocumenteerde cijfergegevens zou verstrekken om de transparantie te vergroten en de degelijkheid van de financiële prognoses die aan democratische controle worden onderworpen, te waarborgen.

Tot slot betreurt de **Raad** het feit dat in de nota aan de minister van Begroting geen enkele rechtvaardiging wordt gegeven voor de onnauwkeurigheden van de gebruikte termen en dus voor het mogelijke risico van onzekerheid dat door de IF wordt aangegeven.

1.3 Institutionele afstemming

De **Raad** benadrukt dat het belangrijk is om de respectievelijke plaats en rol van de BRK, de bestaande adviesraden en de gemengde overlegcommissies te verduidelijken. De adviesraden bieden het maatschappelijk middenveld immers al een forum voor meningsuiting en beraadslaging dat dient te worden behouden en gevaloriseerd. In een dicht institutioneel landschap zou het opportuun zijn om voor een betere afstemming en, waar nodig, een rationalisatie van de bestaande structuren te zorgen, om de duidelijkheid en samenhang van de uitgevoerde werkzaamheden te vergroten. Een dergelijke aanpak zou het mogelijk maken om een versnippering van de inspanningen te voorkomen en de complementariteit tussen de instanties te versterken, wat in de huidige budgettaire context bijzonder relevant is. De **Raad** verzoekt de regering derhalve om stand van zaken van de adviesorganen op te maken, na te gaan wat hun toegevoegde waarde is en te onderzoeken hoe zij zouden kunnen worden geconsolideerd of aangepast om optimaal op de uitdagingen van burgerparticipatie in te spelen.

1.4 Gegevens en transparantie

De **Raad** beveelt aan om de transparantie van de werking van de BRK te vergroten door duidelijke en regelmatig bijgewerkte gegevens op zijn website te publiceren, voor zover mogelijk op basis van al intern beschikbare gegevens om de kosten te beperken. Het zou daarbij kunnen gaan om de globale eindkosten voor elke cyclus, de voortgang van de werkzaamheden van het opvolgingscomité en, meer in het bijzonder, een monitoringtabel met de voortgang van elke aanbeveling voor elke cyclus. Indicatoren inzake deelname, opleiding en informatie van burgers, evenals een globale budgettaire

opvolging, zouden ook bijdragen tot een betere evaluatie van de voorziening en een grotere betrokkenheid van de samenleving als geheel.

*

* *